

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๔)
แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สพม ๐๐๐๒/๗๙ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ๗ ประเภท ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๔) หมายถึง สมาชิกซึ่งมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน แต่เนื่องจากขณะนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคพลังคนกีฬา ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีสาระสำคัญว่า นายวันธนา สัจจุกุล ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังคนกีฬาและสมาชิกพรรค ซึ่งมีประเด็นจะต้องวินิจฉัยสถานภาพการเป็นสมาชิกของนายสมโชค จันทร์ทอง สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๔) ในฐานะเป็นผู้แทนหัวหน้าพรรคพลังคนกีฬาซึ่งได้รับเลือกมาเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจึงขอหารือว่า หากหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคแล้ว จะถือเป็นเหตุให้ผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นที่มาจาก การเลือกกันเองของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัด เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามพระราชบัญญัติ สภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

ต่อมาสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สพม ๐๐๐๒/๑๐๘ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองได้รับข้อมูลว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคกิจสังคม ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยมีสาระสำคัญว่า นายทองพูล ดีไพร ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคกิจสังคม ซึ่งมีประเด็นจะต้องวินิจฉัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๔) ของนายสมญู เกียรติสมญู ซึ่งเป็นผู้แทนหัวหน้าพรรคกิจสังคมซึ่งเป็นพรรคการเมือง ที่มิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกมาเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง อีกคนหนึ่ง โดยมีประเด็นหารือเกี่ยวกับข้อหารือกรณีสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ตามมาตรา ๗ (๔) ของนายสมโชค จันทร์ทอง สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจึงขอหารือเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสิ้นสุดสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๔) ของนายสมโชค จันทร์ทอง และนายสมญู เกียรติสมญู ว่า หากบุคคลทั้งสองสิ้นสุดสถานภาพการเป็นสมาชิก สภาพัฒนาการเมืองจะมีผลนับตั้งแต่เมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง โดยมีผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีนายวณัสนา สัจจุกุล ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังคนกีฬา และนายทองพูล ดีไพร ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคกิจสังคม จะถือเป็นเหตุให้นายสมโชค จันทร์ทอง ซึ่งเป็นผู้แทนหัวหน้าพรรคพลังคนกีฬา และนายสยามภู เกียรติสยามภู ซึ่งเป็นผู้แทนหัวหน้าพรรคกิจสังคม ตามลำดับ และได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ ต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองหรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่มาตรา ๗ (๔)^๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ กำหนดให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองมีที่มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บทบัญญัติดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่ากฎหมายประสงค์ให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้มีสิทธิเลือกและได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง และหากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองจะไม่ใช้สิทธิดังกล่าวด้วยตนเองก็สามารถแต่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้แทนของตนเพื่อเลือกและเข้ารับการเลือกให้เป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองได้ ดังนั้น การแต่งตั้งผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองจึงเป็นการใช้อำนาจเฉพาะตัวของตนและผู้แทนที่ได้รับแต่งตั้งย่อมเป็นผู้แทนเฉพาะของตนอันมีลักษณะเป็นการเฉพาะตัว เมื่อต่อมาบุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองต้องพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเหตุให้ตนเองหมดสิทธิที่จะเข้าเลือกหรือรับเลือกเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองแล้ว กรณีย่อมมีผลให้สิทธิของผู้แทนของตนที่จะเข้าเลือกหรือรับเลือกเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองต้องหมดไปด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า เมื่อนายวณัสนา สัจจุกุล หัวหน้าพรรคพลังคนกีฬา พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังคนกีฬา และนายทองพูล ดีไพร หัวหน้าพรรคกิจสังคม พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคกิจสังคม จึงมีผลให้นายสมโชค จันทร์ทอง และ

^๑ มาตรา ๗ ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิก ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม ตามคำนิยาม คำว่า องค์กรภาคประชาสังคม (๑) ในมาตรา ๓ ซึ่งที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกกันให้เหลือจังหวัดละหนึ่งคน

(๒) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม ตามคำนิยาม คำว่า องค์กรภาคประชาสังคม (๒) ในมาตรา ๓ จำนวนสิบหกคน

(๓) สมาชิกซึ่งมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรคการเมืองพรรคละหนึ่งคน

(๔) สมาชิกซึ่งมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน

(๕) สมาชิกซึ่งมาจากประธานคณะกรรมการกิจการกิจการวุฒิสภา และประธานคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

(๖) สมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๗) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนสิบคน

ให้สมาชิกตามวรรคหนึ่งเลือกกันเองเป็นประธานสภาหนึ่งคน และรองประธานสภาสองคน

ให้เลขาธิการเป็นสมาชิกและเลขานุการสภาพัฒนาการเมือง

นายสมญู เกียรติสมญู ซึ่งเป็นผู้แทนของบุคคลดังกล่าว พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ตามมาตรา ๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ

ประเด็นที่สอง หากนายสมโชค จันทร์ทอง และนายสมญู เกียรติสมญู ต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองแล้ว กรณีจะถือว่าบุคคลทั้งสองสิ้นสุดสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตั้งแต่เมื่อใด นั้น เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า นายสมโชคฯ และนายสมญูฯ ต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง เพราะหัวหน้าพรรคการเมืองที่ตนเป็นผู้แทนได้พ้นจากสถานะความเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ดังนั้น นายสมโชคฯ และนายสมญูฯ จึงสิ้นสุดสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองนับตั้งแต่วันที่นายวันธนาฯ ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังคนกีฬา และนายทองพูลฯ ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคกิจสังคม แล้วแต่กรณี

(นายอัชพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๖